

Ośrodek Pomocy Społecznej
77-330 CZARNE ul. Leśna 4
woj. pomorskie
NIP 843-10-83-485 REGON 005377323
tel./fax 58 933 20 2

OPS.420.263.2025

URZĄD MIASTA I GMINY CZARNE	
ul. Moniuszki 12, 77-330 Czarne	
WPLYNEŁO	
dnia	24. 10. 2025
L.dz.	Podpis

Czarne, dnia 24.10.2025 r.

Burmistrz Gminy Czarne

W odpowiedzi na otrzymany raport końcowy z przeprowadzonego audytu w zakresie realizacji zadań z obszaru pomocy społecznej poniżej przedstawiam stanowisko w tej sprawie:

Ad. 1 - W odniesieniu do zapisu w raporcie końcowym z audytu dotyczącym podjęcia działań alimentacyjnych wobec osób zobowiązanych do zwrotu wydatków za udzielone świadczenia opiekuńcze wyjaśniam, że przepisy ustawy o pomocy społecznej nie przewidują trybu obciążenia członka rodziny kosztami udzielonej pomocy realizowanej w formie usług opiekuńczych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 11 u.p.s. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich jest **zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym** oraz jest to świadczenie pomocy społecznej niepieniężne (art. 36 pkt. 2 lit. 1 u.p.s.). Art. 50 i 50a u.p.s. ogólnie regulują realizację tego świadczenia, natomiast zgodnie z art. 50 ust. 6 u.p.s. rada gminy określa, szczegółowe warunki przyznawania i **odpłatności** za omawiane świadczenie pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 96 ust. 2 (na który odwołuje się audytor) wydatki na usługi, pomoc rzeczową, posiłki, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane **pod warunkiem zwrotu** podlegają zwrotowi w części lub całości, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby zobowiązanej do zwrotu wydatków przekracza kwotę kryterium dochodowego. Ponadto zgodnie z art. 96 ust. 3 „**obowiązek zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej spoczywa na: małżonku, zstępnych przed wstępnymi osoby korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej - jedynie w przypadku gdy nie dokonano zwrotu wydatków zgodnie z pkt 1 i 2, w wysokości przewidzianej w decyzji dla osoby lub rodziny korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej**”- osoby korzystające z usług opiekuńczych dokonują zwrotu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych zgodnie z Uchwałą Nr 0007.23.2025 Rady Miejskiej w Czarne. W 2024 r. liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie-usługi opiekuńcze wynosiła 55 osób, spośród których tylko 1 osoba (przez jeden miesiąc tj. 19.02.2024 r. do 29.02.2024 r.) nie ponosiła odpłatności za świadczone usługi ze względu na to, że jej dochód nie przekraczał kwoty kryterium dochodowego, pozostałe osoby ponosiły odpłatność za świadczone usługi.

Jak mówi kodeks rodzinny i opiekuńczy dzieci są zobowiązane do alimentowania rodziców, jeśli rodzice nie są w stanie samodzielnie się utrzymać i znajdują się w **niedostatku** (niedostatek oznacza stan, w którym osoba nie jest w stanie zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb życiowych, takich jak wyżywienie, mieszkanie, opieka medyczna własnymi siłami i środkami).

Osoby korzystające z pomocy w postaci usług opiekuńczych, są to osoby które z powodu m.in. złego stanu zdrowia, niepełnosprawności wymagają pomocy innych osób w zaspokajaniu codziennych potrzeb oraz zapewnienia kontaktu z otoczeniem co nie oznacza niedostatku.

Jak wynika z analizy środowisk osób korzystających z opisywanej formy pomocy ww. osoby posiadają dochody przekraczające 200% kryterium dochodowego określonego dla potrzeb realizowania pomocy społecznej tj. osoba samotnie gospodarująca 1.010,00 zł i osoba gospodarująca w rodzinie 823,00 zł na osobę, czyli posiadane dochody zabezpieczają podstawowe potrzeby tych osób (analiza wywiadów środowiskowych). Wobec powyższego nie znaleziono podstaw do wszczęcia procedur dot. uzyskania alimentów na rzecz osób korzystających z opisywanej formy pomocy. Nadmieniam, że każda przyznana pomoc jest poprzedzana przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. W toku postępowania pracownik socjalny wnikliwie dokonuje diagnozy sytuacji życiowej osoby ubiegającej się o przyznanie pomocy. Analizuje sytuację rodzinną i zdrowotną osoby jak również możliwość zapewnienia opieki przez rodzinę. Wszystkie niezbędne informacje opisane są w wywiadzie środowiskowym w tym, że rodzina nie ma możliwości zaopiekowania się w godzinach rannych, przedpołudniowych ze względu na pracę zawodową, oraz dzieci przebywają za granicą albo mieszkają w innym mieście, a pomagają w formie usługowej, rzeczowej np. zawożąc rodzica do lekarza, robiąc i przynosząc obiady, robiąc pranie, zakupy, porządki, zapewniając opiekę popołudniową i nocną ale nie są w stanie stale pomagać finansowo (świadczymy usługi w ilości jednej lub dwóch godzin dziennie w jednym środowisku w godz. 8:00 – 16:00).

Ad. 2. Podział podopiecznych, którym świadczone były usługi opiekuńcze był sporządzony racjonalnie, tak aby osoby - opiekunowie nie musieli się „zbędnie” przemieszczać jeśli oczywiście była taka faktyczna możliwość. Opiekun mieszkający np. w Krzemieniewie świadczył usługi opiekuńcze w tejże miejscowości, opiekun mieszkający w Domisławiu świadczył usługi w tejże miejscowości, osoba zamieszkująca w Wyczechach świadczyła usługi w Wyczechach, osoba mieszkająca w Kijnie świadczyła usługi opiekuńcze w Kijnie. Jednocześnie informuję, że nie ma tyle środowisk np. w miejscowości Wyczechy żeby opiekun świadczył 7 godzin usług w jednej miejscowości (bez konieczności przemieszczania się), dlatego opiekun miał również środowiska w innych miejscowościach tak aby jego wykorzystanie godzin czasu pracy było optymalne pomimo konieczności przemieszczania się pomiędzy miejscowościami.

Brak informacji w karcie czasu pracy opiekuna dot. nazwiska wykonawcy usług opiekuńczych wg mojej oceny był zbędny, ponieważ ten wprowadzony dokument służył do ewidencjonowania wykonanych usług potwierdzonych przez usługobiorcę w celu

naliczenia odpłatności. Natomiast informacje dot. który pracownik (personalnie) wykonuje usługi w danym środowisku jest uwidaczniany w dokumencie roboczym o nazwie rozkład pracy opiekunów, który nie jest archiwizowany, lecz wykorzystywany w prawidłowej koordynacji pracy opiekunów (niejednokrotnie przedstawiany Burmistrzowi Gminy Czarne). Ponadto wyżej opisany dokument zawiera również informacje w jakim dniu i w jakich godzinach opiekun świadczył usługi, kiedy był na urlopie bądź na zwolnieniu lekarskim. Pracownik który koordynuje realizację usług opiekuńczych raz do roku planowo przeprowadza kontrolę prawidłowości wykonywanych usług opiekuńczych. Po przeprowadzonej kontroli sporządza notatki służbowe, które zawierają ocenę usługobiorcy realizowanych usług jak również uwagi i zastrzeżenia (notatki zostały udostępnione audytorowi). Ponadto pracownicy socjalni minimum dwa razy do roku odwiedzali odbiorców usług i w trakcie odwiedzin również sprawdzali prawidłowość wykonywanych usług opiekuńczych (przeprowadzone wywiady środowiskowe-aktualizacje). Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem by kontrole realizowane były w trakcie wykonywania usług opiekuńczych, ponieważ zakłóciłoby to prawidłowość wykonywania usług jak również, nie stanowiłoby to rzetelnej oceny odbiorcy usług, działanie to było zamierzone. W druku „kontrolka czasu pracy opiekunki” nie wpisano daty przeprowadzonej kontroli, zostanie to uzupełnione na podstawie posiadanych notatek z kontroli. Jednocześnie informuję, że usługobiorca posiada nr telefonu służbowego właściwego pracownika socjalnego jak również koordynatora usług opiekuńczych, co umożliwia stały kontakt i możliwość przekazywania informacji i uwag.

Ad. 3. W odniesieniu do wymiaru czasu pracy pracowników świadczących usługi opiekuńcze w 2024 roku.

Zgodnie z informacją zawartą w raporcie nominalna ilość godzin pracy wskazano 23.040 godzin (12 opiekunów x 12 miesięcy x 20 dni x 8 godzin dziennie), nie uwzględniono w wyliczeniach należnego urlopu wypoczynkowego, skróconego czasu pracy osób niepełnosprawnych. Liczba przyznanych decyzją godzin usług w 2024 roku zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniu MRiPS-03 za 2024 rok **liczba udzielonych świadczeń wynosiła 17.875 godzin** nie jak podano 14.816 - liczba ta przedstawia faktycznie wykonane godziny w 2024. OPS winien „zabezpieczyć” gotowość pracowników wykonywujących usługi opiekuńcze do świadczenia 17.875 godzin wynikających z decyzji administracyjnych, a różnica wynikająca z liczby godzin z decyzji a liczby faktycznie świadczonych usług może wynikać z nieobecności podopiecznych spowodowanych min. pobytem w szpitalu, wizytami u lekarzy, opieką rodziny, jak również nieobecnością opiekunów np. z tytułu zwolnień lekarskich, bądź urlopów itp., czego OPS nie jest w stanie ustalić-przewidzieć na początku roku). W związku z powyższym wykorzystanie czasu pracy osób zatrudnionych na tych stanowiskach stanowi 77,58% nominalnego czasu pracy ww. osób (nie jak wskazano 64,31%). Zastosowanie 7 godzin faktycznie wykonywanych usług dla opiekuna realizującego usługi tylko w miejscowości Czarne i 6 godzin faktycznie wykonywanych usług dla opiekuna realizującego usługi w miejscowościach wiejskich jest oparty na przeprowadzonych badaniach ilości czasu poświęconego na przemieszczanie się między usługobiorcami uwzględniając również należną 15 min. przerwę śniadaniową.

Słusznie zauważono w raporcie „nie można jednak stosować wyłącznie matematycznego wyliczania czasu pracy” osób zatrudnionych do realizacji usług opiekuńczych. Ponadto nie uwzględniono innych aspektów opisanych powyżej oraz zastosowano mylne dane przy wydaniu negatywnej oceny.

Ad. 4. W odniesieniu do stwierdzenia „*Należy dążyć do ograniczenia powielania świadczonych usług w odniesieniu do podopiecznych w zakresie usług opiekuńczych, prac społecznie-użytecznych oraz wynikających z programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, chyba że sytuacja życiowa danej osoby ewidentnie tego wymaga. Należy jednak przy tym kierować się oprócz dobrem osoby również wymiarem ogólnospołecznym i ekonomicznym*”, informuję, że osoby zatrudniane w ramach prac społecznie użytecznych są to osoby – bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej, bardzo często nieposiadające kwalifikacji zawodowych do świadczenia samodzielnie usług opiekuńczych. Zakres obowiązków wykonywanych w ramach tych prac, obejmuje w szczególności prace o charakterze pomocniczym (z wyłączeniem prac związanych z bezpośrednią opieką nad osobą niepełnosprawną, a w szczególności pielęgnacją tych osób, zabiegami higienicznymi i podawaniem leków zgodnie z ustawą z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia). Tak jak przekazano na rozkładach pracy opiekunów osoby te mają wpisane „pomoc”- jest to pomoc w środowiskach osób leżących, wsparcie dla opiekuna. Wykonywanie prac społecznie - użytecznych jest formą aktywizacji zawodowej i społecznej, polegająca na wykonywaniu przez określone osoby nieodpłatnych, zorganizowanych działań na rzecz lokalnej społeczności lub wybranych instytucji. Prace społecznie użyteczne to mechanizm, który łączy pomoc społeczną z promowaniem aktywności zawodowej, przynosząc wymierne korzyści zarówno uczestnikom, jak podmiotom organizującym ww. prace. Osoby zatrudnione w ramach prac społecznie – użytecznych pracują w wymiarze 10 godzin tygodniowo, czyli po 2 godziny dziennie. Są to zawsze godziny poranne kiedy opiekunowie mają najwięcej obowiązków w środowiskach osób leżących, które wymagają wykonywania czynności higienicznych.

Analizując dalej przedstawione zapisy informuję, że zgodnie z zapisami Programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025 głównym celem Programu „jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. **Usługi asystenckie mogą uzupełniać usługi opiekuńcze, nie mogą ich jednak zastępować**”. Tak jak zauważono usługi opiekuńcze oraz świadczenie asystencji osobistej wykonywane są dla tych samych podopiecznych, są to w większości przypadków osoby posiadające znaczny stopień niepełnosprawności sprzężonej lub znaczny stopień niepełnosprawności, zamieszkujący samotnie i z tego względu wymagają dodatkowego wsparcia. Jednocześnie zauważyć należy, że w trakcie realizacji np. 1 godziny dziennie usług opiekuńczych opiekun świadczący usługi wykonuje często poranną toaletę podopiecznego, przygotowywanie, podawanie posiłków, dbanie o bieżące porządki w mieszkaniu a nie ma czasu na towarzyszenie w spacerach i aktywnościach na świeżym powietrzu, pomoc w utrzymywaniu kontaktów sąsiedzkich i rodzinnych, czy też pomoc w podtrzymywaniu indywidualnych zainteresowań (np. rozmowy, czytanie, gry, wyjście na basen do kina teatru do znajomego w odwiedziny, na cmentarz itp.). Założonym efektem realizacji usług, jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Czarne jednakowych możliwości korzystania z usług,

podniesienie jakości świadczonych usług, a także deinstytucjonalizacja wsparcia, m.in. poprzez wydłużenie okresu samodzielnego funkcjonowania odbiorców w dotychczasowym środowisku.

Ad.5. Akta sprawy [] - w aktach sprawy znajduje się dokumentacja dotycząca przeprowadzonego postępowania alimentacyjnego z osobą zobowiązaną alimentacyjnie [] umieszczonej w dps []

[] - [] został umieszczony w DPS w [] dnia 27.03.2012.

- dnia 11.04.2012 po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, zgromadzeniu i analizie wszystkich niezbędnych dokumentów została wydana decyzja ustalająca odpłatność za pobyt [] w dps w [] (OPS.8226.4.04.2012)

Do wyliczenia odpłatności za dps przyjęty był dochód [] który składał się z kwoty zasiłku pielęgnacyjnego, renty socjalnej oraz **alimentów płaconych przez** []

- dnia 13.04.2012 OPS w Czarnem zwrócił się z wnioskiem do [] o przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego z [] (kserokopia wywiadu w załączeniu).

[] od dnia umieszczenia [] w dps tj. 27.03.2012 do dnia swojej śmierci [] **placi alimenty na rzecz** [] w wysokości 400,00 zł miesięcznie. Jak wynika z wywiadów środowiskowych **kwota ta była przez cały czas wliczana do dochodu** []

[] który miał wpływ na ponoszenie odpłatności za dps (kserokopia ostatniego wywiadu środowiskowego z uwzględnieniem wysokości alimentów oraz akt zgonu []). Można stwierdzić, że [] partycypował w kosztach ponoszenia odpłatności z pobytu [] w dps.

Ad.7. Akta sprawy [] - działania nie zostały podjęte z uwagi na stan zdrowia [] [] który znajdował się w stanie krytycznym, zagrażającym życiu, nierokującym (odwiedziny w hospicjum, rozmowy z lekarzami, personelem) oraz by [] nie logiczne w kontakcie. Należy nadmienić, że działania nie zostały podjęte nie tylko na podstawie stanu zdrowia oraz notatki służbowej, dołączono bowiem do niej potwierdzenie wysokości dochodu [], z którego wynikało, że ten nie przekracza 300% kryterium dochodowego by zobowiązać [] do alimentacji.

Ad. 8. Akta sprawy [] w aktach sprawy znajduje się dokumentacja dotycząca prowadzonego postępowania alimentacyjnego osób zobowiązanych alimentacyjnie [] zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

- decyzja kierująca [] do DPS w [] została wydana dnia 29.05.2025 (OPS.5120.12.20.05.2025 z dnia 26.05.2025 r.), decyzja ustalająca ponoszenie odpłatności za pobyt w.w została wydana dnia 29.05.2025 (OPS.5120.12.21.05.2025 z dnia 29.05.2025). [] zamieszka [] w DPS w [] w dniu 04.06.2025

W wyniku przeprowadzonego wywiadu środowiskowego (cz.I), zgromadzonych materiałów oraz po ich analizie ustalono krag osób zobowiązanych alimentacyjnie tj. []

Niezwłocznie podjęto postępowanie administracyjne zmierzającego do zawarcia umowy (zgodnie z art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej) lub wydania decyzji (zgodnie z art. 61 ust. 2d ustawy o pomocy społecznej) w sprawie ustalenia zobowiązania do ponoszenia przez [] odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej w []

Działania podjęte przez pracownika socjalnego zmierzającego do zawarcia umowy (zgodnie z art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej) **lub wydania decyzji** (zgodnie z art. 61 ust. 2d ustawy o pomocy społecznej) w sprawie ustalenia zobowiązania do ponoszenia przez []

- dnia 11.06.2025 r wysłano wniosek o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych z bazy PESEL do UMiG Czarne o ustalenie numeru pesel oraz adresu zameldowania []

[] - otrzymano odpowiedź dnia 10.07.2025 r.

- 22.07.2025 r. wysłano do [] korespondencje na wskazany z bazy PESEL adres o wszczęciu postępowania administracyjnego dot. ustalenia zobowiązania do ponoszenia odpłatności za pobyt w DPS [] (korespondencja została dwa razy awizowana i zwrócona do OPS 20.08.2025 r.)

- 25.07.2025 r. wysłano wniosek o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych do MOPS w [] o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego część II (wywiad alimentacyjny) z [] na rzecz []. W dniu 28.08.2025 r. otrzymano pismo z MOPS w [], że pomimo podjętych prób zwizytowania miejsca zamieszkania ww. pod wskazanym adresem nikogo nie zastano.

W dniu 30.07.2025 r. MOPS [] wysłał wezwanie do [] (za potwierdzeniem odbioru) z prośbą o kontakt z tamtejszym Ośrodkiem, które również zostało powtórnie awizowane i nie odebrane powróciło do Ośrodka. W związku z powyższym nie było możliwości przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego z []. Takie informacje zostały przekazane pismem do OPS Czarne (kserokopia w załączeniu).

-w dniu 14.08.2025 r. otrzymano wywiad środowiskowy przeprowadzony z [] w którym podaje on inny adres zamieszkania []

W związku z tym dnia 05.09.2025 r. na wskazany adres wysłano ponownie korespondencję do [] o wszczęciu postępowania administracyjnego dot. odpłatności za pobyt w DPS [] (korespondencja została zwrócona do OPS 20.08.2025 r. z adnotacją „nie ma takiego adresu”).

- w dniu 11.09.2025 r. wysłano wniosek o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych do MOPS w [] o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego część II (wywiad alimentacyjny) z [] na rzecz [] na podany przez [] adres.

Dnia 20.09.2025 r. otrzymano odpowiedź, że nie ma możliwości przeprowadzenia wywiadu z ww. ponieważ wskazany adres jest błędny (kserokopia pisma w załączeniu).

-w dniu 22.09.2025 r. wysłano wniosek o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych do Posterunku Policji w [] o wskazanie adresu pobytu/zamieszkania []
[] - dnia 30.09.2025 r. otrzymano odpowiedź o adresie zameldowania. Wskazany adres jest tym samym adresem, który pozyskano z bazy PESEL z UMiG Czarne w lipcu 2025 r.

- w dniu 16.10.2025 r. wysłano wniosek o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych do Komendy Powiatowej Policji w [] o wskazanie adresu pobytu []
[]

Działania podjęte przez pracownika socjalnego zmierzającego do zawarcia umowy (zgodnie z art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej) lub wydania decyzji (zgodnie z art. 61 ust. 2d ustawy o pomocy społecznej) w sprawie ustalenia zobowiązania do ponoszenia przez []:

- dnia 11.06.2025r. wysłano wniosek o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych a bazy PESEL do UMiG Czarne o ustalenie numeru pesel oraz adresu zameldowania []
[] - otrzymano odpowiedź dnia 27.06.2025 r. o braku adresu zameldowania na pobyt stały i czasowy w/w.

-dnia 30.06.2025 r. wysłano wniosek o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych do Posterunku Policji [] o wskazanie adresu pobytu/zamieszkania []
[]

Dnia 03.07.2025 otrzymano odpowiedź, że [] odbywa karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym [] W toku postępowania ustalono, że ww. przebywa w Zakładzie Karnym []

-dnia 25.07.2025 r. wysłano wniosek o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych do MOPS w [] o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego część II (wywiad alimentacyjny) z [] na rzecz [] []

Dnia 14.08.2025 r. otrzymano wywiad alimentacyjny z w.w wraz z dokumentacją (kserokopia w załączeniu).

-dnia 02.09.2025 wydano decyzję administracyjną o odstąpieniu od wnoszenia opłaty za pobyt [] w DPS w [] ze względu na niespełnienie kryterium dochodowego przez [] (kserokopia w załączeniu).

Nie można zgodzić się z faktem, że podjęte działania były prowadzone „powierzchniowo”. W przypadku [] została ustalona jego sytuacja finansowa oraz wydana decyzja administracyjna.

Natomiast w dalszym ciągu trwa postępowanie administracyjne zmierzające do ustalenia sytuacji materialno - bytowej [] i ustalenia możliwości [] w partycypowaniu kosztów za pobyt [] w DPS w [] za okres od 04.06.2025 do dnia [] 08.2025 [] zmar [] 08.2025).

Jednocześnie informuję, że na dzień 18.08.2025 r. wysłania dokumentacji (skanu) do Pana audytora sprawa była w toku dlatego też dla przejrzystości przesyłamy kserokopie całej posiadanej dokumentacji.

Ad.9. Akta sprawy [] zostaną zidentyfikowane.

Ad. 10 Nie można zgodzić się z tym stwierdzeniem „Zidentyfikowane słabości w zakresie spraw związanych z wykonywaniem świadczeń społecznych w zakresie usług opiekuńczych oraz umieszczeń w DPS wynikają ze zbyt liberalnego egzekwowania obowiązujących aktów prawnych.”

Decyzje o przyznaniu pomocy w formie usług opiekuńczych czy umieszczenia w DPS są poprzedzone wnikliwą oceną sytuacji życiowej, zdrowotnej i materialnej. W praktyce dostęp do usług opiekuńczych i miejsc w DPS raczej bywa ograniczony niż liberalny. Pomoc w tej formie nie jest udzielana z łatwością, lecz stanowi realną reakcję na rzeczywiste potrzeby osób, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować.

Ad.11. W odniesieniu do wykorzystania dostępnych środków z programu „Opieka 75+”

OPS Czarne w 2024 r. spośród 55 osób, którym przyznano usługi opiekuńcze 26 osób były to osoby w wieku 75+ co stanowiło 47,27%, natomiast w 2025 r. spośród 50 osób którym przyznano usługi opiekuńcze 39 osób były to osoby w wieku 75+ co stanowi 78,00%. Jednocześnie informuję, że co roku OPS składa zapotrzebowanie na ww. program i przekracza ono otrzymaną dotację, w 2025 roku OPS Czarne złożył zapotrzebowanie na środki w wysokości 278 070,00 zł natomiast przyznano gminie limit dotacji w kwocie 178 070,00 zł. Jednocześnie informuję, że zgodnie z zapisami programu, wysokość dotacji celowej z budżetu państwa na realizację programu „Opieka 75+” nie może przekroczyć 60% całkowitych kosztów realizacji zadania. Ponadto informuję, że nie wszystkie osoby korzystające z pomocy społecznej w postaci usług opiekuńczych mają 75 lat aby uwzględnić je w programie „Opieka 75+”.

Ad. 12. Nie można uznać, że umieszczenie w ZOL jest **alternatywną** formą opieki całodobowej dla usług opiekuńczych, czy umieszczenia w dps - te formy pomocy mają bowiem różny charakter. Dom Pomocy Społecznej jest placówką, która zapewnia usługi bytowe i opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnościami lub niewydolnych życiowo (zgodnie z typem domu), natomiast Zakład Opiekuńczo-Leczniczy skupia się na **stałej opiece medycznej i pielęgnacyjnej** dla osób przewlekle chorych, **wymagających intensywnych zabiegów medycznych**. W ZOL-u nacisk kładzie się na leczenie i poprawę sprawności, a pobyt jest zazwyczaj czasowy. W DPS priorytetem jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych i pomoc w codziennym funkcjonowaniu, a pobyt może być czasowy lub stały. Do **Zakładu Opiekuńczo – Leczniczego (ZOL)** kierowane są osoby, które nie wymagają hospitalizacji, ale ze względu na zły stan zdrowia i trudną sytuację rodzinną nie mogą przebywać w swoim środowisku domowym, wymagają natomiast całodobowej, profesjonalnej opieki, pielęgnacji, rehabilitacji czy kontynuacji leczenia. ZOL jest przeznaczony dla osób po zakończeniu leczenia szpitalnego, które są przewlekle chore, niepełnosprawne i wymagają całodobowej opieki medycznej, pielęgnacji i rehabilitacji, a ich stan zdrowia uniemożliwia samodzielne funkcjonowanie w domu.

Kluczowym kryterium jest ocena w skali Barthel, gdzie pacjent musi uzyskać od 0 do 40 punktów, aby zostać zakwalifikowanym do ZOL. Okres oczekiwania na przyjęcie do ZOL jest niewspółmiernie długi względem potrzeb osoby potrzebującej – trwa nawet 12 m-cy i więcej.

Jednocześnie, co istotne - w obecnej dobie dąży się do deinstytucjonalizacji, tj. procesu odchodzenia od opieki całodobowej w placówkach na rzecz wsparcia środowiskowego i usług

świadczonych w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej. Umożliwia to osobom niesamodzielnym pozostanie w swoich domach, rodzinach i środowiskach.

Ad. 13. Porównywanie wydatków na pomoc społeczną pomiędzy sąsiadującymi ze sobą gminami często prowadzi do błędnych wniosków. Choć geograficznie leżą blisko siebie, ich sytuacja społeczna, demograficzna i finansowa może się znacząco różnić. Głównymi powodami są różnice:

- demograficzne i społeczne,
- zróżnicowany poziom dochodów mieszkańców (w gminach bogatszych z dużymi wpływami z podatków lokalnych potrzeby pomocy społecznej są często mniejsze, natomiast biedniejsze gminy, nawet przy niskim budżecie, muszą wydawać więcej proporcjonalnie do swoich dochodów)
- różne źródła finansowania i struktura budżetu (część gmin korzysta z większego wsparcia z dotacji, programów rządowych lub unijnych)
- odmienne podejście do organizacji pomocy społecznej
- inna infrastruktura i zaplecze instytucjonalne

Porównywanie wydatków na pomoc społeczną bez uwzględnienia kontekstu społeczno-ekonomicznego jest niewystarczające, powierzchowne i niepełne. Rzetelne porównanie wydatków gmin na pomoc społeczną wymagałoby przeprowadzenia badań socjologicznych, z uwagi na to, że liczby nie pokazują przyczyn (bezrobocie, wykluczenie, starzenie się ludności, migracje). Kolejnym aspektem wymagającym zbadania są więzi społeczne, poziom zaufania, aktywność organizacji samorządowych. Wyraźnie w kontekście naszej Gminy warto byłoby przeprowadzić analizę jakościową, nie tylko ilościową. Dopiero analiza przygotowana przez specjalistów pozwala zrozumieć przyczyny różnic a nie tylko ich skalę.

Analizując wnikliwie zapisy „Końcowego raportu z audytu z realizacji zadań z zakresu opieki społecznej”, jak również biorąc powyższe pod uwagę, kategorycznie nie zgadzam się z oceną negatywną.

Moim zdaniem przedstawione w raporcie wnioski nie odzwierciedlają w pełni rzeczywistego stanu realizacji zadań a część ocen została sformułowana bez uwzględnienia wszystkich istotnych okoliczności oraz działań, które podejmowali pracownicy OPS Czarne.

W 2024 roku poddani byliśmy merytorycznej i kompleksowej kontroli przez PUW w Gdańsku, która nie wykazała żadnych nieprawidłowości w tym samym obszarze działań jednostki – ocena była pozytywna, tym samym potwierdziła właściwą i rzetelną realizację zadań.

KIEROWNIK
Główna Pomocy Społecznej
w Czarnej
Alina Stojak

